

Husdyrbruget 1893.

Af Statskonsulent Axel Appel.

De Skranker, der i 1892 rejstes mod en fri og uhindret Afsætning af vort Kvæg paa Udlandets store Markeder, ere i 1893 saa langt fra at være fjærnede, at flere jo ere komne til. — England holder vedvarende lukket, og der er ingen Udsigt til snarlig Gjenaabning af det engelske Marked for vort levende Kvæg — det gjør vi i alt Fald bedst i at regne med —, og vort gode Marked i Tyskland er blevet meget indskrænket, idet vi nu alene ere henviste til selve Hamburg og de østersøiske Havnesteder, hvad Fedekvæg angaar. — Denne Indskrækning af vort Marked i Tyskland har i en anderledes Grad end Englandsmarkedets Lukning i 1892 bevirket Prisfald paa vore Kreaturer og derved i en meget følelig Grad nedstemt Indtægten af vort Husdyrbrug. Hertil kommer Følgerne af Mund- og Klovsygen indenfor Landets Grænser og »last but not least« den daarlige Høst. — Der er saaledes arbejdet under trange og trykkede Forhold paa flere Omraader. De meget gode Flæskepriser og de ret ordentlige Smørpriser have dog gjort Aaret nogenlunde taaleligt.

Efter den gode Høst i 1892 var det med rigelige Foderbeholdninger, man begyndte Vinterfodringen. Disse slog da ogsaa gennemgaaende saa rigelig til, at man paa grumme mange Steder havde ikke saa lidt gammel Halm i Behold i afvigte Efteraar, hvilket kom til fortrinlig Anvendelse i Vinter og bøder en Del paa Knapheden af

Fyldefoder fra sidste Sommers Høst. At der var rigelig med Halm og Hø efter endt Vinterfodring ifjor Foraar, derom vidner blandt andet det ret betyde Salg af Halm og Hø her fra Landet, et Salg der fandt Sted baade fra Jylland og Øerne. Det er et Spørgsmaal, om man ikke flere Steder, hvor man har solgt Hø og Halm, kommer til — henad Foraaret — at købe til højere Priser, og i saa Tilfælde kan Handelen næppe kaldes fordelagtig. Som sædvanlig slap Roerne for tidlig op — en Del ødelagdes i Kulerne af den stærke Frost, og i flere Tilfælde bevirkede Fodring med frosne Roer Fordøjelselidelser hos Kvæget. — Mælkeudbyttet i Vinteren 1892-93 kan for de fleste Egenes Vedkommende betegnes som tilfredsstillende. Det trykkedes dog mange Steder en Del af den stærke Kulde, der var saa gennemtrængende, at Kreaturerne i Stalde med tynde Mure og utætte Vægge og Døre ligefrem frøs. De Tab, der herigjennem foraarsages, vilde dog tildels kunne undgaaes, naar man vilde gjøre sig lidt Ulejlighed ved at tætte med Halmmaatter ved Døre og Vinduer og klæde Muren udvendig med et Halmlag.

Hvad Forbruget af Kraftfoder angaar, da er der omtrent brugt de samme Kvanta, som de nærmest foregaaende Aar, der er fodret noget mere Korn op paa Kvæget paa Grund af de lave Kornpriser, og lidt færre Handelsfoderstoffer, Oliekager og Klid. Aarets Overskudsindførsel af Klid og Oliekager er dog lidt større end i 1891-92. Af Oliekager er det jo særlig Solsikkekager, Rapskager og Bomuldsfrøkager til Malkekævget og Hørfrøkager til Fedekævget, der finder Anvendelse. Solsikkekager og Bomuldsfrøkager vinde en stedse større Plads i Malkekøernes Foderblanding som gode og billige Foderæmner. Brugen af Rapskager er noget formindsket, de ere dyre — og meget udsatte for Forfalskning, og de betragtes ikke længere som absolut nødvendige for Fremskaffelsen af et godt Produkt.

Foraaret kom tidligt, men det var tørt. Udbindingen fandt i Almindelighed først Sted i 3die og 4de Uge af

Maj; — flere Steder var der dog Kreaturer ude i April — Kvægets Huld var ved Udbindingen godt. — Sommeren blev en Modsætning til sine nærmeste tre Forgængere, der vare rige paa Væde og rige paa Græs. Hele Foraarstiden og Forsommeren var usædvanlig tør. Følgen heraf blev lidt Græs, tildels afsvedne Græsmarker, hvad selvfølgelig igjen blev Aarsagen til formindsket Mælkeudbytte og et noget forringet Huld. — Det gik ud over første Aars Græsmarken (Høhøsten) og de meget højt liggende Engarealer — paa hvilke der iøvrigt ikke blev noget at slaa efter — og endda var der Græsmangel. Hvor man her og der havde faaet en Tordenbyge vare Forholdene bedre, men en almindelig Bedring i Græsvæksten indtraadte først efter Regnen i Juli Maaned. Ogsaa for Grønfoderafgrøderne var det en ugunstig Sommer. En Del af Sæden kom slet ikke op, og den, der kom, stod i Stampe paa Grund af Tørken. I Efteraarsmaanederne var der Græs nok, men et noget koldt og vaadt Vejrlig nedstemmede Udbyttet af det. Sommerens Mælkeudbytte blev ogsaa kun tarveligt i sin Almindelighed. Fra Jyllands Vestkyst (Ringkjøbingegnen) betegnes det dog som normalt; i det nordlige og vestlige Jylland var Tørken i det Hele taget ikke saa langvarig som i Østjylland og paa Øerne, og Vegetationen, baade hvad Spiring og Væxt angaar, havde derfor blidere Kaar.

Den delvise Sommer-Staldfodring vinder stadig flere og flere Brugere, ikke blot som ifjor Sommer, fordi Nøden drev dertil, men fordi Forstaaelsen af dens Rentabilitet i og for sig efterhaanden gaar op for de Folk, der søge iværksat et økonomisk Kvæghold Aaret rundt. — Men vort Kvæghold er endnu for meget baseret paa »Kraftfoder« og »godt Vejr«! Vi maa mere ind paa Dyrrkingen af hjemmeavlede Foderafgrøder, navnlig Roer. Gjennem Roedyrking skaffe vi os billigt Kvægfoder, og hvor Jordbundsforholdene ikke ere særlig ugunstige for Roedyrking, er det en af de mest sikre Afgrøder, vi kunne

dyrke. Roedyrkningen medfører sine Vanskeligheder, men dem maa vi se at komme over, thi det betaler sig. — Men saa skal man ganske vist ikke »forsøge« med 1 eller 2 Skpr. Land, som man ikke passer, men saa skal Roedyrkningen gennemføres med Indsigt, Omsigt, Kraft og Udholdenhed. Og vi maa bedre end hidtil sørge for vort Kvægs Sommerernæring og ikke overlade den til Vejrets Godtbefindende i den Grad, som nu de fleste Steder er Tilfældet.

Udsigterne for Fodringen i indeværende Vinter vare i Efteraaret ikke synderlig lyse. Beholdningerne af Straafoder vare meget smaa, og det var klart strax, at en til det yderste gennemført Økonomi med Halm og Hø var en Nødvendighed, om man skulde kunne klare sig Vinteren igennem. Roeavlen i Sommeren 1893 var falden meget forskjellig ud. I de Landbrug, hvor man er kommen ud over »Forsøg«s-Stadiet med Hensyn til Roedyrkningen, og hvor denne virkelig spiller en Rolle for Kreaturholdet, vil man nok komme godt igennem Vinteren. Naa, naar man véd, at det er nødvendigt at spare fra Begyndelsen af, da naaar man ogsaa langt med lidt. Det er en Selvfølge, at man for at spare paa det knapt tilmaalte Vinterfoder lod Kvæget gaa længe ude sidste Efteraar. Det er derimod højst tvivlsomt, hvorvidt denne Forholdsregel overhovedet kan siges at have været økonomisk med Hensyn til at spare Foder, naar man ikke har givet Tilskud af tørt Foder ved Siden af Efteraarsgræsset. — I mange Besætninger var Kvægets Huld tarveligt ved Indbindingen, der ikke sjælden først fandt Sted hen i November. Der bliver i Vinter opfodret ikke saa lidt russisk Byg, der jo er billig og bedre end det ser ud til. Fra Falster berettes, at der har norske Bygklid til $3\frac{1}{2}$ à $3\frac{3}{4}$ Øre pr. Pd. vunden en Del Indgang som Foder for Malkekøer. Paa Fyen (Kværndrupengen) er der hos Kjøbmændene paa Landet en Del Efterspørgsel efter et Foderæmne med det uhyggelige Navn »Klintehvede«; Folk paastaa, at Køerne

malke godt efter det. Hvorvidt dette er mere end en Paastand, vides ikke. »Klintehveden« kommer fra store udenlandske Møller og bestaar hovedsagelig af Klinte iblandt nogle smaa Hvedekjærner, undertiden ogsaa nogle Rugkjærner. Den betales iaar med 4 Øre pr. Pd., og der skal efter Sigende være anvendt 2 à 3 Pd. daglig pr. Ko af den.

Overskudsindførslen af Handelsfoderstof for (Klid og Oliekager) i Landbrugsaaet 1892—93 har været noget større end i 1891-92. Den repræsenterer i de sidste 5 Aar følgende Mængder:

	Klid.	Oliekager.	Ialt.
1888—89	— 212.274.969 Pd.	— 134.540.141 Pd.	— 324.839.314 Pd.
1889—90	— 239.140.990 -	— 124.149.370 -	— 363.290.360 -
1890—91	— 161.741.991 -	— 157.571.044 -	— 319.313.035 -
1891—92	— 172.680.187 -	— 121.617.256 -	— 294.297.443 -
1892—93	— 176.737.702 -	— 136.761.813 -	— 313.499.515 -

Her er altsaa en Stigning baade for Klidenes og Oliekagernes Vedkommende, for Oliekagernes endog af 15 Mill. Pd., fra forrige Aar. Med Undtagelse af 1890-91, hvor Overskudsindførslen af Oliekager var exceptionelt stor, have vi ikke tidligere havt saa stor Overskudsindførsel som i Fjor. Brugen af Oliekager tiltager, og det er rigtigt, naar man sørger for at skaffe sig gode, uforfalskede, friske og sunde Varer. Den samlede Overskudsindførsel af Klid og Oliekager har været henved 20 Mill. Pd. større end i 1891-92. Af Korn er derimod Overskudsindførslen gaaet ned med c. 27 pCt. fra 316.₉₂ Mill. til 230.₃₄ Mill. Pd. Priserne paa Handelsfoderstoffer have omtrent været de samme som i 1892; Kornpriserne have været lavere, lavere end Tilfældet har været i mange Aar.

Hvad Smørproduktionen angaar, da holde vi Stillingen, men heller ikke mere. Omkring de 70 Mill. Pd. i Overskudsudførsel synes vi ikke at ville komme over.

Overskudsudførslen i de sidste 5 Aar har været:

1888—89	—	51.713.145	Pd.	Smør.
1889—90	—	65.493.267	-	—
1890—91	—	70.554.716	-	—
1891—92	—	69.054.580	-	—
1892—93	—	71.778.260	-	—

(heraf 3.583.019 Pd. i hermetisk lukkede Daaser.)

At vi, trods de tildels ugunstige Ernæringsforhold for Kvæget (Sommeren 1893) og den stærke Kulde (Vinteren 1892-93) have gjort Fremgang er al Ære værd, og mere end man kunde have ventet, selv om Fremgangen ikke er stor. — Den skyldes dog rimeligvis mere dette, at Mejeridriften har vundet Terrain end et Merudbytte — gennemsnitlig — af det enkelte Individ. — Men der er næppe Tvivl om, at vi ere i Stand til at hæve Smørudbyttet ret betydeligt hos vore Malkekøer, ved fremtidig ved Udvalget af Avlsdyr ogsaa at tage Hensyn til Mælkens Fedtindhold, for derigjennem at hæve dette. Og det er paa Tide, der bliver taget fat paa denne store Opgave. Mejeridriftens Teknik og Udvikling begunstiger jo i høj Grad Arbejdet ved at undersøge Mælken af de enkelte Køer.

Skjøndt det fremdeles paa mange Egne er vanskeligt at erholde den tilstrækkelige og gode Kraft til Malkearbejdets Udførelse, saa synes Vanskelighederne dog ikke at forstørres, snarere har det modsatte været Tilfældet sidste Aar, idet der flere Steder har været rigeligere med Arbejdskraft end i tidligere Aar. Lønnen er den samme, fra 120 Kr. til 200 Kr. aarlig. Mest kniber det jo for de store Gaarde at skaffe god Arbejdskraft, men her benyttes ofte gifte Koner, Husmandskoner, og hvor en slig Ordning haves, der klages ikke. I mindre Landbrug knyttes den mandlige Kraft mere og mere til Malkearbejdet, da det ogsaa i saadanne kan have sin Vanskelighed at erholde den kvindelige.

Se vi hen paa Smørprisen og paa Prisen af Kraftfoder sidste Aar, da maa vi sige, at Betingelserne for en i og for sig lønnende Smørproduktion

have været ret gode. Vel har Smørret kostet mindre end i 1892, men Kornet har ogsaa været billigere. Ligesom paa andre Omraader saaledes skadede ogsaa den strænge Vinter vort Smørs Afsætning, hvad der selvfølgelig bevirkede en betydelig Nedgang i Prisen. Isen bevirkede endogsaa, at vi ingen officiel Smørnotering fik den 19. Januar 1893, (at notere for Jylland alene fandt man ingen Anledning til). Efter Grosserer-Societetets Noteringer har Landbrugsaarets Middelpriis for 1. Klasses Smør i 1892-93 været 94.₇₁ pr. Pd. imod 98.₈₀ Øre i 1891-92, altsaa en Nedgang af godt 4 Øre pr. Pd. De virkelige betalte Priser have imidlertid næppe været mere end et Par Øre under forrige Aars paa Grund af Overprisens Stigning i 1893, en Stigning der nok andrager 2 Øre pr. Pd. I 1890-91 var Middelpriisen 94.₁₆, eller under den for sidste Aar. Den højeste maanedlige Gjennemsnitspris for 1892-93 falder paa Oktober med 109.₂₅ Øre, den laveste paa Maj med 76.₅ Øre.

Med højere Flæskepriser og lavere Kornpriser har Svineholdet været en udmærket Forretning og ubetinget den mest lønnende Gren indenfor Husdyrholdet. Der er al Grund til at skjænke Svineholdet størst mulig Opmærksomhed. De, der have været noget ligegyldige og mindre agtpaagivende overfor Svinene sidste Aar, ville ogsaa nok have savnet lidt i Kassen ved Regnskabets Slutning.

Efter Noteringerne i »Ugeskrift for Landmænd« fra Slagelse Andelssvineslagteri er der i Maanederne Januar-September (begge inclus.) 1893 betalt for 1. Klasses Slagterisvin en Gjennemsnitspris af 34.₈₇ Øre pr. Pd. levende Vægt (Noteringen i Ugeskriftet mangler for Oktober Kvartal 1892); for Aaret 1891-92 var Gjennemsnitsprisen 31.₁₀ Øre. Af Aarets første 9 Maaneder falder den højeste Gjennemsnitspris paa Juli med 36.₅, den laveste paa September med 33.₅. For Kalenderaaret 1893 har Gjennemsnitsprisen (1. Kl.) været 34.₀ Øre.

Der er ingen ny Svineslagterier oprettet i det for-

løbne Aar, men Andelsslagterierne have faaet forøget Tilslutning og nyde nu en næsten enstemmig Anerkjendelse for deres Virksomhed til Fremskaffelsen af bedre Priser. Skanderborg Andelsslagteri, der, som saadant, har sovet i et Aars Tid, er atter traadt i Virksomhed og vil forhaabentlig nu holde sig lysvaagen fremtidig.

De vanskelige Afsætningsforhold have yderligere bidraget til, at Slagterisvinet er det, der mere og mere tilstræbes. Om Slagterierne gennemgaaende sorterede skarpere, da blev der ogsaa mere Plan i Svineavlen, og der vilde blive gjort mere for at fremhjelpe den Type af Svin, der passer bedst for det engelske Marked.

Som nævnt har Svineholdet betalt sig godt, Svinene have kunnet give en Pris for Kornet, der ret betydelig overgik, hvad Køerne eller Købmanden kunde give. En Landmand i det sydlige Jylland skriver blandt andet herom følgende: »Svinefedningen saa vel som Svineavlen har været et Lyspunkt i Bedriften i de sidste 1½ Aar. Paa min egen Stald, hvor der dels er Grise — og dels Flæskeproduktion, have Svinene givet ca. 8 Øre for hvert Pd. fortæret Kraftfoder (Mælk og Roer regnet i Kraftfoder)«.

De stigende Priser ere derimod ikke fulgt af en Stigning i Produktionen, tværtom er denne gaaet ikke saa lidt ned.

Overskudsudførslen var af:

	Levende Svin.	Flæsk og Skinker.
1886—87	— 249.132 Stkr.	— 28 ₀ Mill. Pd.
1887—88	— 60.377	— 59 ₈ — .
1888—89	— 21.536	— 65 ₄ — .
1889—90	— 64.737	— 58 ₆ — .
1890—91	— 196.087	— 56 ₄ — .
1891—92	— 199.731	— 71 ₄ — .
1892—93	— 53.992	— 76 ₅ — .

Statistiken viser her en Nedgang i Overskudsudførslen af levende Svin, der andrager 145.739 Stkr., og en Op-

gang i Overskudsudførslen af Flæsk og Skinker af godt 5 Mill. Pd. Nøjagtig har Overskudsudførslen af Flæsk og Skinker været 76.488.417 Pd. i 1892—93 imod 71.371.744 Pd. i 1891-92 eller 5.116.673 Pd. større, hvad dog ikke kan opveje Nedgangen i Udførslen af levende Svin, hvorfor den samlede Overskudsudførsel af Svineavlprodukter bliver betydelig mindre. Regnes de 145.739 Svin, vi mangle i Overskudsudførslen mod ifjor, hver at give 120 Pd. Flæsk, repræsentere disse 17.488.680 Pd., og mod denne Nedgang have vi kun 5.116.673 Pd. Flæsk og Skinker at sætte op. Nedgangen, beregnet i Flæsk, bliver altsaa 12.372.007 Pd.

Den samlede Overskudsudførsel beregnet i salgbart Flæsk for de sidste 7 Aar — før og efter Svinepesten — har været:

	Af lev. Svin. (1 Svin = 120 Pd.)		Af slagt. Svin. (Flæsk og Skinker)		Tilsammen.
	Mill. Pd.		Mill. Pd.		Mill. Pd.
1886—87	—	29. ₉	—	28. ₀	— 57. ₉
1887—88	—	7. ₂	—	59. ₈	— 67. ₀
1888—89	—	2. ₅	—	65. ₄	— 67. ₉
1889—90	—	7. ₈	—	58. ₆	— 66. ₄
1890—91	—	23. ₅	—	56. ₄	— 79. ₉
1891—92	—	24. ₀	—	71. ₄	— 95. ₄
1892—93	—	6. ₅	—	76. ₅	— 83. ₀

Pattegrise have været i god Pris og kostet op til 20 Kr. Stykket og sjælden under 10 Kr.

Paa Grund af de indskrænkede Afsætningsforhold har Kreaturhandelen været ualmindelig treven og til yderst lave Priser, saa lave, som vi ikke have kjendt dem i mange Aar. Haabet om Gjenaabningen af det engelske Marked er ikke gaaet i Opfyldelse, tværtimod ere ny Hindringer rejste. Den slesvigske Regjerings Forbud af 12. November 1892 mod Gjennemførsel af Kreaturer fra Jylland gennem Slesvig og Holsten udvidedes den 27de Februar 1893 — vel paa Grund af Mund- og Klovsygens Spredning — til at omfatte hele Danmark. I Begyn-

delsen af Marts blev hele den preussiske Nordgrænse spærret for Indførsel af Drøvtyggere og Svin fra Danmark. Østersøhavnene lukkedes for Øerne — men i sidste Fjerdedel af Maaneden blev dog atter Indførsel tilladt til Kiel, Lübeck og Rostock mod Nedslagtning i Havnestederne. Hamburg fik vi Lov at beholde med Adgang ad Søvejen, hvad der medførte Besværigheder, Tab o. s. v.; dog blev Fragten fra Esbjerg ved Statens Støtte nedsat fra 13 til 9 Kroner pr. Hoved — men det danske Kvæg, der kom indenfor Hamburgs Mure, skulde slagtes paa Stedet — i Slagtehusene. Hvilken Betydning dette havde for Prisen paa danske Kreaturer, derom kunne vi tale et Ord med! Paa en Ansøgning fra Hamburg, om at maatte faa Lov at forsende levende dansk Kvæg til andre tyske Byer i plomberede Vogne, kom der Afslag.

Den 21. Marts blev Indførsel af levende Faar fra Danmark til Hamburg forbudt. Generende og hæmmende for Handelen her hjemme var jo Forbud mod Markeders Afholdelse (Mund- og Klovsygen). Et Tilfælde af Mund- og Klovsyge paa Kjøbenhavns Kvægtorv den 9de Marts bevirkede dettes Afspærring til den 23de Marts og Nedslagtning af 700 Kreaturer. Svenskerne lukkede for os i Marts, hvad vi jo dog kunde tage os let. Ogsaa Isen bidrog til at trykke Omsætningen af og Handelen med Kreaturer.

Det var naturligt, at man, efter at det tyske Marked saa godt som var lukket for os, saa sig om efter andre Afsætningssteder — eller rettere anden Afsætningsmaade, og saaledes rettedes Opmærksomheden paa Udførsel af slagtet Kjød. Om Udførsel til Tyskland kunde der ikke være Tale paa Grund af den store Told: 10 Pfenninge pr. Pd., men vi havde jo Englands Markeder, særlig Londons Kjødmarked. Kjøbenhavns Amts Landboforening tog strax energisk fat og afsendte den 18de Marts fra Esbjerg Kjødet af 10 Køer, opkjøbte i Kjøbenhavns Omegn for 17 Øre Pd. lev. Vægt, og slagtede

i Esbjerg. Skjøndt Køerne ikke slagtedes paa den for Salg i London heldigste Maade (Parteringen ikke rigtig) og Transporten var dyr, hjembragtes der dog 17 Øre pr. Pd. lev. Vægt, som var, hvad Køerne havde kostet. Dette Forsøg maatte efter Forholdene kaldes lovende. Ogsaa Aalborg Amts Landbof. sendte Prøveslagtninger og offentliggjorde Resultaterne.

Paa Landhusholdningsselskabets Initiativ afholdtes der et Møde i Esbjerg d. 24nde Marts, hvor Selskabets Præsidenter i Forening med Repræsentanter fra de provinsielle Fællesforeninger o. Fl. drøftede, hvad der kunde og burde gøres for den bedst mulige Afsætning af vort Kvæg under de daværende højst uheldige Forhold. Frugten af dette Møde blev Iværksættelsen af en hel Række Foranstaltninger til Fremme af heldigere Exportforhold saavel vedrørende Kjød som levende Kvæg. Af disse skal jeg her nævne: Statens Overtagelse af det forenede Dampskibs-Selskabs Stalde i Esbjerg, Opførelse af en ny Exportstald, Overtagelse af Faareslagteriet og dettes delvise Indretning til Slagtning af Kvæg, Landhusholdningsselskabets Overenskomst med Svineslagteriet i Esbjerg, Københavns Landboforening og Forpagteren af Faareslagteriet i Esbjerg om en af Selskabet kronrolleret Kvægslagting o. fl. Ting. At vi gennem disse forskellige Foranstaltninger skulde kunde naa til en Export af Kjød, der kunde holde os skadesløse over for Markedets Lukning for levende Kvæg, var der vel ingen, der troede, men at de gjorde Anstrengelser have lettet Afsætningen af vore Produkter er sikkert nok, og vi have nu Erfaring for, at en Forsendelse af Kjød til England meget vel lader sig udføre, endogsaa i den varme Tid, og selv om Priserne, vi have bragt hjem, have været smaa gennemgaaende, saa have de dog ikke været saa smaa, at Haabet om en lønnende Kjødexport til England, naar først vi have indarbejdet os i Markedet og exportere paa rette Maade, kan siges at være et urimeligt Haab.

Foruden i Esbjerg og København er der nu oprettet Exportslagterier i Lemvig og Frederikshavn (privat). Fra enkelte andre Byer er der prøvet Export af Kjød til England, som til Ex. Horsens og Randers, ligesom der fra Aalborg er exporteret en Del Kjød til England slagtet i Andelssvineslagteriet i N. Sundby.

I April Maaned blev der lukket op til Hertugdømmerne for magert Kvæg fra Jylland paa visse Betingelser, af hvilke her kun skal nævnes den mest generende, nemlig en 7 Dages Karantæne i Kvægstaldene i Tønning. Senere er Stedet for Karantæneens Udholdelse forlagt til Hvidding; Staldene der ere dog altfor smaa!

At de tyske Forbud maatte skyldes Mund- og Klovsygens Optræden inden for vore Landemærker maatte man antage. Mærkeligt derfor at der ingen Forandring indtraadte i Tysklands Forhold overfor os, efter at vi i September kunde vise »rent Land!« Men der er jo saa mange mærkelige Ting, som man ikke forstaar. En Kjendsgjærning var det, at der ikke blev lukket op, skjønt Tyskerne havde god Brug for Kjød fra Danmark. Saa forekom der sidst paa Aaret nogle enkelte, men kjedelige, Tilfælde af Mund- og Klovsyge, hvad jo ikke kan siges at bedre paa vore Udsigter med Hensyn til at nogle af vore gode gamle Markeder atter ville aabne sig.

En Indrømmelse blev der dog givet os med Hensyn til Transporten af Kvæg til Hamburg, idet det under en Bekjendtgjørelse af 10 Juli tillodes at indføre Hornkvæg og Svin fra Jylland pr. Jærnbane over Voyens til Slagtehusene i Hamburg og Kiel. Trods alle Indskrænkninger i vor Kreaturhandel paa Hamburg have vi dog i Aaret 1893 tilført Hamburgs Marked mellem 50 og 60,000 Kreaturer. Efter Handelsberetningerne i »U. f. L.« fra Københavns Kvægtorv har Gjennemsnitsprisen for 1 Kl. Kreaturer i 1892—93 kun været 46,43 pr. Pd. sl. Vægt imod 51,2 Øre ifjor; for simpleste Kvalitet var Gjennemsnitsprisen 20,1 Øre mod 23,2 Øre i 1891—92. I de første 5 Maaneder af Landbrugsaaet 1892—93 var Gjen-

nemsnitsprisen for 1 Kl. 52 Øre, men saa faldt den i Marts ned til 46,25. Den laveste maanedlige Gjennemsnitspris havde vi i Juli, kun 40 Øre, hvilket var 10 Øre under laveste maanedlige Gjennemsnitspris i 1891—92. For daarligste Kvalitet var Noteringen i Juli Kvartal kun 18 Øre. Skjønt der saaledes noteredes og betaltes lave Priser for Kreaturerne, saa var Kjødets alligevel dyrt i Kjøbenhavn, saa dyrt, at adskillige Forbrugere saa deres Regning ved at faa Kjød sendt fra jyske Byer, endog helt oppe fra Hjørring. At en Omordning af Handelsforholdene paa Kjøbenhavns Kvægtorv er paatrængende nødvendig er indlysende. Det vil være i baade Producenternes og Forbrugernes Interesse at faa brudt den Forhandlingsmaade, der nu finder Sted mellem samtlige Kommissionærer indbyrdes og mellem disse og Slagterne. Forhaabentlig vil det ad Aare lykkes at skabe sundere Forhold paa dette Omraade.

Paa Kvægmarkedet i Hamburg har i 1892—93 Gjennemsnitsprisen pr. 100 Pd. sl. Vægt for bedste Kvalitet været—for danske Kreaturer have dog Noteringerne eller Priserne været ikke saa lidt lavere—53,40 Øre (ifjor 58,94) og for daarligste Kvalitet 29,72 (ifjor 36,81). For bedste Kvalitet svinger Priserne fra 48 $\frac{1}{2}$ —58,0 Øre, for daarligste fra 24—36 Øre. Den maanedlige Gjennemsnitspris for bedste Kvalitet svinger fra 51,37 Øre (Juli) til 56,00 (December) og for daarligste Kvalitet fra 27,40 (Juni) til 31,0 (November og Februar).

Gode Kælvekøer have været den Klasse Kvæg, der er bleven bedst betalt, men Priserne have dog ogsaa her været betydelig under forrige Aars. Paa Odense Kvægmarked betaltes i Oktober 1892 fra 225 til 260 Kr. Stk. for gode unge Kælvekøer, i Juli 1893 kun fra 170—210 Kroner, og en mindst ligesaa stor Nedgang, af ca. 50 Kr., har der ogsaa været i Prisen for Kælvekøer i Jylland. Værst har det dog været med det magre Ungkvæg (Kvier uden Kalv og Stude), der næsten ikke har været til at faa Penge for. Gode Kreaturer indkjøbte i Foraaret for mellem 9 og

13 Øre pr. Pd. lev. Vægt have nok kunnet give gode »Græspenge«, men for Opdrætteren har det været en jammerlig Forretning.

Fedningen har selvfølgelig ogsaa i de fl. Tilfælde været en tarvelig Forretning. For det Indskud, der indsattes i Efteraaret og blev afhændet inden Forbudene og Indskrænkningerne kom, har det endda kunnet gaa an, da det magre Kvæg jo ogsaa var billigt, men for dem, der afventede bedre Tider og holdt endog til hen i Sommeren, har Tabet været betydeligt. En Prisforskjel af 5—6 Øre paa det magre og det fede Kvæg, hvad man har naaet i Vestjylland f. Ex. hører jo desværre vist til Undtagelserne; hvor saadant har været Tilfældet, har man selvfølgelig klaret sig godt. En af de jydsk Korrespondenter skriver, at »paa en enkelt større Gaard (i Østjylland), hvor næsten hele Besætningen fedes, og hvor nøjagtigt Regnskab føres, viste Resultatet sig i den Grad kummerligt, at enkelte Sendinger (til Hamburg) kun gav en Betaling af 18 Kr. pr. Stk. for 8 Maaneders Hold eller med andre Ord bragte et Tab af 75 Kr. pr. Stk. En Forskydning i Retning af forøget Mejeridrift paa Fedningens Bekostning lader til her paa Egnen at blive Følgen af de uheldige Konjunkturer for Slagtekvæg.«

Overskudsudførslen af Hornkvæg (»Oxer og Køer«) har i 1892—93 kun været 75,657 Stk. imod 93,558 Stk. i 1891—92 eller 17,901 Stk. færre. Dette skyldes jo i al Fald for en meget væsentlig Del, Exporten af slagtet Kjød. Den absolute Udførsel var kun 76,498 mod 109,891 Stk. ifjor, altsaa 33,393 Stkr. færre, idet Indførslen kun har andraget 841 mod 16,333 Stkr. i 1891—92; Svenskerne have ikke bæret os ved deres Nærværelse paa Københavns Marked det sidste Aar.

Overskudsudførslen af Kjød og Pølser er derimod steget ret betydelig det sidste Aar. Den var 9,573,797 Pd. imod 2,123,427 Pd. i 1891—92, eller henved 5 Gange saa stor; Indførselen har omtrent været den samme.

En særlig stor Udførsel af Kjød falder selvfølgelig paa April Kvartal, efter Aabningen af Exportslagterierne i Esbjerg og Kjøbenhavn. I de enkelte Kvartaler stiller Ind- og Udførselen sig paa følgende Maade:

		Udførsel		Indførsel
Oktober Kvartal 1892.....		3,008,273	Pd.	2,784,722 Pd.
Januar » 1893.....		1,837,318	»	1,442,581 »
April » »		7,145,805	»	1,057,342 »
Juli » »		3,880,697	»	1,013,651 »

Overskudsudførslen af Kalve er steget en Del i det forløbne Aar, den var 2028 Stkr. imod 1543 i 1891—92. Ogsaa for Kalvenes Vedkommende er Indførslen næsten helt standset (78 Stkr. mod 1170 i 18^{91/92}).

Vi udføre nu næsten ingen levende Faar. Overskudsudførslen var kun 1521 Stkr. imod 17,872 ifjor og 55,300 Stkr. som Gjennemsnit for Aarene 1881—91. Indførslen af Faar, der ifjor var 15,793 Stkr. var iaar ikke 200 (193). Med Englandsmarkedets Lukning var det forbi med Faarehandelen. Priserne ere meget lave, kun godt det halve af, hvad de vare for nogle Aar siden.

Hvad Æggene angaa, da var Overskudsudførslen kun 5,847,595 Snese imod 7,146,797 Snese i 1891—92, en meget betydelig Nedgang. Aarsagen hertil skal jeg ikke kunde angive, kun Fakta noteres.

Kvægavlens. Paa Kvægavlens Omraade er der med Hensyn til selve Arbejdet for en rational Avl fortsat ad de kjendte Baner, med de samme Midler, mod det samme Maal, og med jævnt godt Resultat. Det turde være, at Konjunkturerne i det forløbne Aar yderligere have fastslaaet Sandheden i, at et alsidigt Husdyrsbrug er det solideste, det i Længden mest lønnende. Den ensidige dyriske Produktion er for Landbruget forbundet med megen Risiko. For de Egne af Jylland, hvor dels

en udpræget Forkjærlighed for Opdræt og Fedning med den dertil knyttede Handel, og hvor tildels de naturlige Forhold vise hen til en slig Form for Kvægholdet, som den sig bedst egnende, har det været et strengt Aar. Der er næppe Tvivl om, at den mest solide, holdbare og dermed ogsaa den mest økonomiske Vej at gaa maa blive denne, at man i saadanne Egne giver Malkekøerne større Plads indenfor Kvægholdet end hidtil, og at Avlen af jydsk Kvæg maa og skal gaa ud paa dette: at udvikle en efter Forholdene passende stor, kraftig, velbygget, trivelig og produktiv Malkeko, og det er ogsaa som saadan, at den jydsk Ko skal kunne hævde sin Plads fremtidig.

Se vi hen til Udviklingen i store Træk, da se vi jo ogsaa snart, at Fremgangen i Avlen findes fornemlig og næsten kun, hvor Mælkeridriften er det bærende, Grundlaget, for Kvægholdet, en Fremgang, der gjælder Kvægbestanden, baade naar der ses hen til de enkelte Individier, og naar der ses hen til Kvægbestanden som Race betragtet. Hvor det »fremmede« Kvæg har faaet Indpas, og hvor nu »Blandingerne« dominere mere eller mindre, og det er jo paa Egne, hvor Mælkeridriften spiller en underordnet Rolle, og Opdræt og Fedning er Hovedsagen, der er hyppig Tilbagegang i Avlen, mange Steder Stilstand og sjælden Fremgang at spore.

Kvægavlsforeningerne møde ikke saa lidt Modgang, under forskellige Former, hvad der i og for sig ikke er saa mærkeligt. Dette synes dog alligevel at overraske en Del, navnlig saadanne, der med Startningen af en Forening har forbundet Tanken om allerede efter et Par Aars eller nogle faa Aars Forløb at se en vældig Fremgang. Den Slags Fantasier maa vi se at komme ud over. At der nu og da afgaar en »svag« Forening ved Døden undgaas ikke, men derved er heller ikke sket stor Skade. Hvem der har faaet Øjet opladt for Kjærnen i Kvægavlsforenings-Virksomheden og virkelig vil noget, de holde nok fast ved Sagen, som en god Sag, der, naar den gennemføres, ogsaa giver gode Resultater, om end den ikke

kan gjøre Mirakler. Iøvrigt er Dødslisten over afgaaede Kvægavlsforeninger i Aarets Løb ikke stor. Antallet af »fødte« i hele Landet overstiger Antallet af »døde«, saa det samlede Antal er stegen. Det kniber jo ogsaa flere Steder med at skaffe gode Tyre til de allerede bestaaende Foreninger. Var vort Udvalg større og bedre, vilde der ogsaa danne sig flere Foreninger. At »opagitere en Stemning« for Oprettelsen af Kvægavlsforeninger, tror jeg, man skal være varsom med, medens derimod en ædruelig Fremstilling og Paavisning af, hvad der er Maalet, og hvad der kan naas gennem Virksomheden i en Kvægavlsforening, naar ellers Betingelserne for en saadans Trivsel ere tilstede, selvfølgelig altid er paa sin Plads.

Megen praktisk Betydning for Kvægavlsforeningssagen, tror jeg, man maa tillægge Loven af 14. April 1893 om forøget Tilskud til Kvægavlsforeninger (indtil 60,000) og Tilskud til Lønning af Foreningskonsulenter i Husdyrbrug indtil 10,000 Kroner. Herefter vil der kunne ydes et Tilskud til den enkelte Foreningstyr af 120 Kr. aarlig som Gjennemsnit, og ved Klassificering efter »Værdien« indtil 140 Kr. (det dobbelte af Statstilskuddet i 1892—93), og der vil blive Lettelse i Regnskabsaflæggelsen. I Loven findes nu Bestemmelser om »at Medlemmernes Køer skulle kaares under fornødent Tilsyn, og at saavel Tyrene som Køerne undergives tilstrækkeligt Dyr lægetilsyn«. Dette vil i al Fald føre til ensartede Forhold med Hensyn til Dyr lægeundersøgelsen og forhaabentlig ogsaa til sundere Forhold paa dette Omraade, hvad der i høj Grad kunde tiltrænges.

Det skal atter betones, at Fremgangen i Godhed af vort Kvæg er ikke alene betinget af Anvendelsen af gode Avlsdyr, men der maa ogsaa en god Pleje til; denne maa gaa Haand i Haand med det gode Udvalg, men det glemme vi ofte, for ofte, ogsaa i Kvægavlsforeninger, og her er en Side af deres Virksomhed, som hidtil ikke er bleven tilstrækkelig paaagtet, til Skade for Udviklingen. Regnskabsføringen, saavel over Afstamning som Produk-

tion, maa ogsaa komme efterhaanden, men hvad vi strax maa stræbe efter er: at sørge for, at de gode Anlæg, vi gennem Benyttelsen af gode Avlsdyr har nedlagt i Afkommet, virkelig komme til Udfoldelse gennem en fornuftig og god Pleje — særlig i første Aar af Dyrets Liv, og særlig første Sommer og Efteraar er der Grund til at passe paa. Her er et svagt Punkt i hele vort Kvæghold, som jeg tror, vi i høj Grad hidtil have overset de uheldige Følger af.

Fyen undtaget er Antallet af Kvægavlsforeninger ikke voxet synderlig siden ifjor.

I Jylland er der over 300 Foreninger i Virksomhed. Der er oprettet en ny Fællesledelse i 1893 omfattende Kvægavlsforeninger i Hanherrederne og under Hanherredernes Landboforening, der har nedsat et Udvalg, hvis Formand er Godsejer O. Skeel, Oxholm, og hvis Formaal er at støtte de nuværende og desuden at arbejde for at nye Foreninger oprettes i Kredsene.

Efter indhentede Oplysninger om og fra de forskjellige Fællesledelser skal jeg meddele, at der d. 1. Januar 1894 i Jylland fandtes 10 Fællesledelser eller Kredse med følgende

Kvægavlsforeninger.

1. Randerskredsen. . . 98 (ifjor $\frac{1}{2}$ 101), med 100 Tyre, alle af jydsk Race
2. Horsenskredsen . . 34 (— - 29), 31 jydsk Tyre og 3 røde.
3. Aarhuskredsen . . . 32 (— - 33), alle Tyre af jydsk Race.
4. Ringkjøbingkredsen 18 (— - 12), 17 jydsk Tyre og 1 rød.
5. Vejlekedsen 16 (— - 15), 6 jydsk, 8 røde og 2 Kort-hornstyre.
6. Koldingkredsen . . 16 (— - 18), 1 jydsk, 13 røde og 2 Kort-hornstyre.
7. Kjellerupkredsen. . 14 (— - 17), Alle Tyre jydsk.
8. Sallingkredsen . . . 9 (— - 9), do.
9. Viborgkredsen . . . 9 (— - 11), do.
10. Hanherredskredsen 4 (— - 0), do.

Ialt . . . 250 under Fællesledelse imod 245 ifjor.

Under Forbundet af Kvægavlsforeninger i Sjællands Stift er der i:

Præstø Amt	40	»Tyreforeninger«
Holbæk Amt	31	—
Gml. Roskilde og Kjøben-		
havns Amt	18	—
Sorø Amt	14	—
Holbæk Amt	13	—
Bornholms Amt	12	—

Ialt . . . 128 Foreninger.

Paa Fyen var d. 1. Jan. 1894 indmeldt 31 Kvægavlsforeninger i Fællesledelsen af fyenske Kvægavlsforeninger med Forpagter Hømpel-Syberg, Gjelskov, som Formand. Der er ialt paa Fyen ca. 50 Foreninger.

Paa Lolland-Falster samarbejde 19 Kvægavlsforeninger under Maribo Amts økonomiske Selskabs Ledelse.

For gode Avlsdyr er der betalt jævnt gode Priser herhjemme. Exempelvis er der efter »Jydsk Husdyravl« i 1893 for 13 røde Tyre betalt en Gjennemsnitspris af 640 Kroner (højeste Pris 1200, laveste 375) og for 18 jydsk Tyre en Gjennemsnitspris af 500 Kroner (højeste Pris 800 Kr., laveste 350 Kr.).

Fra Fyen er der gennem Kvægavlsforeningen »Fyen« i 1893 afsat en Del Avlsdyr til Rusland med godt Resultat, nemlig 12 Tyre i Alder fra $1\frac{1}{2}$ —3 Aar, der betales med en Gjennemsnitspris af 550 Kr. pr. Stk., 12 Køer til 333 Kr. pr. Stk. og 35 Kvier, af hvilke 21 kjendelig drægtige, kostede 301 Kr. pr. Stk. i Gjennemsnit, og 14 mindre Kvier, 1—2 Aar, kostede i Gjennemsnit 225 Kr. pr. Stk. Selv med Fradrag af Omkostningerne, der beløb sig til 70 á 75 Kr. pr. Kreatur, maa det siges for Tiden at være gode Priser. Et andet Spørgsmaal er: om den fyenske Kvægavl staar paa et Standpunkt nu, der tillader, at man, uden at svække den saameget, at den kommer til at lide under det, berøver den en Del af sine bedste Avlsdyr. For det jydsk Kvægs Vedkommende er det sikkert, at dèr have vi for Tiden selv **haardt** Brug for vore gode Avlsdyr og ville faa i en Aarrække, og paa »Afvaldsvarer« var det vel ikke værd at forsøge at basere en Export af jydsk Kvæg til Rusland.

Om Dyrskuerne kan det vel i sin Helhed siges, at de vinde større og større Tilslutning Aar efter andet, det gjælder i al Fald Stats-Tyreskuerne. I Landets 13 Distrikter præmieredes i 1887 ialt 195 Tyre over 3 Aar, men i 1892 var Antallet steget til **586** Stkr. — Det kniber ogsaa med Pengene nu! Mens Gjennemsnitspræmien i 1887 var 136,¹⁵ Kr. pr. Stk., var den i 1892 kun 95,⁵⁰ Kr. og i 1893 endog derunder — og dette trods en Forøgelse af Præmiebeløbet i 1890 af 20000 Kroner. Men skal Stats-Tyreskuerne vedblivende faa den gavnlige Betydning for Kvægavlen, som de have havt i de forløbne 6 Aar, Stats-Dyrskueinstitutionen har virket, da maa der flere Penge til, end der nu staa til Raadighed. Og de komme jo nok.

At der er en stor Fremgang i Godheden af Landets Tyrebestand, fra 1887 til Dato, er en Kjendsgjerning, og hertil have Stats-Dyrskuerne medvirket i meget væsentlig Grad. Deres fremtidige Betydning maatte nødvendig svækkes paa Grund af Pengemangel, thi det er at spare paa urette Sted. Skjønt jeg ikke skal eller kan komme ind paa en Omtale af alle de enkelte Distrikts-Skuer, saa maa jeg dog her fremhæve, at blandt de jyske Distrikts-Tyreskuer hævdede Aarhus og Hjørring Amter, hvad angaar jydsk Malkekvæg, absolut Pladsen som de bedste. — De paa disse to Skuer fremstillede Tyre bar Vidne om et dygtigt Arbejde for Udviklingen af det jyske Malkekvæg. De største Matadorer fandtes i Aarhus Amt, men Ensartetheden var størst i Hjørring Amt, hvor 38 af de 80 fremstillede Tyre nedstammede fra S. Elkjær- og Træholtstammen.

Paa Grund af Mund- og Klovsygen vare Tyre-Skuerne i 1ste og 2det Distrikt udsatte til henholdsvis 19. og 1. September. Som sædvanlig var her en talrig og god Repræsentation for det røde danske Kvæg, om end visse Afdelinger indenfor baade Roskilde- og Odenseskuet i tidligere Aar havde været bedre. Det er af flere Grunde uheldigt at afholde Skuerne saa sent; Vejret er ustadigt,

Dyrene præsentere sig ikke nær saa godt som i Sommer-tiden, og Besøget bliver lille. — I saa Henseende afgav Roskilde Skuet et slaaende Exempel.

Hvad Landboforenings-Skuerne angaa, da er der Grund til at mindes, at det gjælder om: ikke at sprede sig formeget. Der er en Tilbøjelighed til indenfor vore Landboforeninger at skulle opmuntre gennem Præmiering alt, blandt andet sagtens for at holde paa Medlemmerne. Ja, det er muligt, man holder nogle Medlemmer fast paa den Maade, men man gavner sikkerlig ikke Husdyravlen, og det var vel dog Meningen med de ikke faa Penge, der baade gennem Staten og Foreningerne selv ydes til Dyrskuepræmier. Det falder saaledes vanskeligt at se Meningen i vedblivende, i en Egn hvor det jydsk Kvæg er det aldeles overvejende, det bærende for Avlen, paa Dyrskuerne at præmiere »Blandinger« — udprægede »Blandinger«. — Har den Enkelte Lyst til at experimentere med det »Fremmede«, det bliver hans Sag, men der er ingen Grund til fra Landboforeningernes Side at opmuntre denne Lyst, der i intet Tilfælde gavner den almindelige Avl, men ofte skader den.

Af provinsielle Fællesskuer har 1893 ingen at opvise, ej heller nogen Landmandsforsamling, idet den jo blev udsat til 1894 paa Grund af Mund- og Klovsygen paa Øerne. Denne Udsættelse bragte ikke alene Skuffelse men ogsaa Ulemper for Adskillige, saavel vedrørende Forberedelsen til Skuet som vedrørende Handelen med Avlsdyr.

En Præmiering af Kvægstammer er under Forberedelse saavel paa Sjælland af de samvirkende sjællandske Landboforeninger, som paa Lolland—Falster af Maribo Amts økonomiske Selskab.

Hvad Svineavlen angaar, da fortjener det Omtale, at de samvirkende sjællandske Landboforeninger have vedtaget, fremtidigt at støtte Dannelsen af Avlscentre for rene Yorkshiresvin. Som alt tidligere berørt gaa Bestræbelserne i Svineavlen mere og mere i Retning af Produktion af Svin for det engelske Marked. Der er i

Aarets Løb oprettet enkelte Svineavisforeninger, ligesom der fra Andelssvineslagterier — Ex. Aalborg — er udstationeret gode Orner. Fra vore gode Svinebesætninger er der som sædvanlig spredt en Del Tillægsdyr ud omkring, saaledes bl. andre fra Dortheasminde ved Uldum; hvorimod Indførsel af engelske Tillægsdyr, mig bekjendt, ikke har fundet Sted. Nogle faa Exemplarer af Svin fra Meissen i Tyskland er indført til Sjælland.

For Fremskridt i Faareavlen have Forholdene været saa ugunstige, som vel muligt. Under de nuværende uheldige Afsætningsforhold vil den Rolle, Faareavlen spiller her i Landet, naturlig blive mindre og mindre, og som Exportvare ere Faarene jo for Tiden kun af ringe Betydning. Et velledeet Faarehold, selv om det er lille og kun baseret paa Hjemmeforbrug, vil dog altid være at foretrække for et daarlig ledet, saa her er Fremskridt ogsaa paa sin Plads, om end af langt mindre Rækkevide, end naar Talen er om vore andre Husdyr.

Mund- og Klovsygen blandt vort Kvæg have vi gjentagne Gange, ved Omtalen af Kreaturhandelen, berørt. Den har beredt os store Tab, som Aarsag til de indskrænkende og trykkende Afsætningsforhold. Iøvrigt har den jo heldigvis kun opnaaet ringe Udbredelse, hvorved de direkte Følger af denne Sygdom ere blevne mindre følelige. Forsikringsforeninger mod Driftstab ved Mund- og Klovsyge ere oprettede i Jylland, paa Fyen og Lolland—Falster. I September Maaned havde vi »rent Land«, men sidst paa Aaret har der atter vist sig enkelte Tilfælde paa Sjælland. For at mindske Faren for Smittens Indførelse ved Foderstoffer, udstedtes der af Indenrigsministeriet d. 21. December Forbud mod Indførsel af Klid i brugte (gamle) Sække.

Iøvrigt har Sundhedstilstanden blandt Kvæget været god. Kalvedødelighed synes, efter Beretningerne at dømme, ikke at have været saa slem, som i tid-

ligere Aar, ej heller Kastning. Om Tuberkulosen véd man jo ikke noget paalideligt med Hensyn til dens Til- eller Aftagen, men man véd, at den er meget udbredt. De fleste Korrespondenter mene dog, at den er i Aftagende. Man frygter den mere end forhen, og det bevirker større Opmærksomhed overfor den og en tidligere Udskyden af Besætningen af de mistænkte Individuer, som ogsaa at Dyr lægeundersøgelse af Besætningerne nu ere meget hyppigere end tidligere.

Lovgivningsmagten har ved Tilvejebringelsen af »Lov om smitsomme Sygdomme blandt Husdyrene« og »Lov om Statstilskud til Bekæmpelse af Tuberkulosen hos Kvæget« begge af 14. April 1893, tilkjendegivet sin betydningsfulde Medvirkning til at fremme en god Sundhedstilstand blandt vore Husdyr. Der er, efter hvad der foreligger, grundet Haab om, at man ved Anvendelsen af Tuberkulin som diagnostisk Middel, ved en derefter iværksat Isolation mellem reagerende og ikke reagerende Individuer og ved at give Kalvene kogt Mælk, virkningsfuldt vil kunne bekæmpe Tuberkulosen.

Af literære Nyheder, der ere komne frem i det forløbne Aar, vedrørende Husdyrbruget, skal jeg her nævne Statskonsulent Mørkebergs Piece om Tuberkulosen og Midlerne til dens Bekæmpelse, fremkommen paa Foranledning af de samvirkende sjællandske Landboforeninger, Konsulent Will. Saxtorphs Beretning om Kvæget i Frederiksborg Amts Kvægavlerforenings Virkekreds indtil 1892, udgivet af Frederiksborg Amts Kvægavlerforening, samt forskjellige Afhandlinger i »Landmandsbogen«.
